

Camilo Torres (1929-1966)

Korte biografie

Camilo Torres groeide als jongste kind op in een welgesteld diplomatengezin in Bogota (Colombia). Hoewel hij als begaafd mens beschikte over vele toekomstmogelijkheden, koos hij er voor – geconfronteerd met de schrijnende armoede en de vele sociale onrechtvaardigheden in zijn land, zoals het grootgrondbezit van de rijken, de gelegaliseerde uitbuiting door multinationals in mijnbouw en op de plantages en hiernaast met het analfabetisme onder de armen – om zijn leven als priester te wijden aan God en de naaste medemens.

Torres koos de weg van het 'geweld', van de revolutie, ter verdediging van de weerlozen. Door deze politieke keuze kwam Torres in de clinch met de Kerk en met name met zijn kardinaal die hem dwong om te kiezen om ofwel Colombia te verlaten en in Leuven m.b.v. een studiebeurs zijn doctoraat te

behalen ofwel zijn sociale en politieke actie te staken en te gaan werken op het pastoraal bureau van het aartsbisdom.

Omdat hij zijn priesterschap (in feite aan de zijde van de gevestigde macht en onderdrukker) niet langer verzoenbaar achtte met de oprechte uitoefening van de christelijke naastenliefde (die voor hem een radicaal politiek en sociaal karakter heeft gekregen) legde hij op 25 juni 1965 zijn priesterambt neer. Met de Cubaanse Revolutie in het achterhoofd sluit hij zich aan bij de gewapende marxistische verzetsbeweging Ejército de Liberacion Nacional (ELN). Dit moeilijke besluit werd ingegeven door de oorspronkelijke gedachte en geest van het christen-zijn, waarmee hij juist in zijn priesterjaren vertrouwd was geraakt.

Op 15 februari 1966 wordt hij bij een ELN-wapendiefstal neergeschoten door een patrouille-eenheid van de Colombiaanse leger.

Revolutie: christelijke opdracht

Het christelijk apostolaat is de activiteit die men ontplooit om het Koninkrijk Gods te vestigen en uit te breiden. De apostel bij uitstek is Christus. Wanneer wij kunnen uitmaken wat de kern van zijn opdracht was, dan kunnen wij ook vaststellen wat de geest moet zijn van het christelijk apostolaat in het algemeen...

Het oordeel van God over de mens is in de eerste plaats gebaseerd op de doelmatigheid van onze christelijke liefde.

In het laatste oordeel (Mat. 25-31 e.v.) zal de vraag of wij te eten, te drinken, onderdak, kleding en een werkelijke schuilplaats aan onze broeder gegeven hebben, beslissen over ons eeuwig lot...

Het huidige maatschappelijke probleem is bij talloze gelegenheden door verschillende auteurs van christelijk gezichtspunt onderzocht. De materiële ellende was daarbij steeds een element waar niet over getwist behoefde te worden...

De oplossing van het probleem verlangt de inspanning van alle mensen. Met uitzondering van gevallen van bijzondere roeping of persoonlijke omstandigheden kan geen christen zich onttrekken aan de materiële zichtbare werken.

Als algemene politiek moet het apostolaat zich met voorrang wenden tot de materiële werken ten bate van de naaste om zich te plaatsen in het perspectief van een doeltreffende en actuele christelijke naastenliefde...

De druk om *hervormende* wijzigingen tot stand te brengen is er een, die voorgeeft oplossingen van gemeenschappelijk belang na te streven. Daaronder verstaan we oplossingen, die rekening houden met de belangen zowel van de bovenliggende als van de onderliggende klasse. Dit soort oplossingen wijzigt niets aan de bestaande structuren; ze passen ze hoogstens aan de gemeenschappelijke belangen aan, zo die al aanwezig zijn...

De druk die tot *revolutionaire* veranderingen moet leiden, gaat in de richting van wijziging van de structuren. In het bijzonder gaat het dan om wijzigingen van de eigendomsstructuur, van die van het inkomen, de investeringen, de consumptie, het onderwijs, de politieke organisatie en het bestuur...

Uit de aangevoerde alternatieven kan het volgende geconcludeerd worden: Wijziging van structuren kan in onderontwikkelde landen niet tot stand gebracht worden zonder druk van de onderliggende klasse...

De gewelddadige revolutie is het meest waarschijnlijke alternatief...

Geconfronteerd met dit proces moet de christen een houding aannemen, die het uitoefenen van de praktische liefdadigheid niet achterwege laat. Zijn reactie op de eisen van de wereld mag niet opportunistisch of onevenredig zijn. 'De christen moet zich niet afzonderen van de wereld, maar zich bewaren voor het kwaad' (Joh. 17, 15). 'Hij moet de wereld in de waarheid verheerlijken' (Joh. 17, 19). Hij moet zoals Christus tot vlees worden in de mensheid, in haar geschiedenis en in haar cultuur. Daartoe moet hij zoeken naar een toepassing van zijn leven van bovennatuurlijke liefde in de economische structuren zowel als in de maatschappelijke, waarbinnen hij moet handelen...

Revolutionaire strijd kan niet gestreden worden zonder een geïntegreerde, complete 'Weltanschauung'. Daarom kan men zich slecht voorstellen dat in onze moderne westelijke wereld zich een dergelijke strijd zou kunnen voordoen buiten ideologieën als de christelijke en de marxistische om.

Zij zijn praktisch de enige die een integrale 'Weltanschauung' hebben. Om deze zelfde reden is het moeilijk aan te nemen dat mensen die niet tot een van deze twee ideologische kampen behoren, revolutionaire leiders zouden kunnen worden. Zulke mensen kunnen al naar gelang zij geëngageerd of deskundig zijn, hun bijdragen leveren...

Na hetgeen hier uiteengezet is, mag het duidelijk geworden zijn dat de christen in arme landen zich niet alleen kan, maar zich moet bezig houden met de structuurwijzigingen om te komen tot een deskundige planning ten bate van de meerderheid.

In feite komen de sterkste aanwijzingen voor zulk een houding op de christen af daar waar de actie voor de genoemde doelen geleid wordt door marxisten.

In zo'n geval heeft de christen drie alternatieven:

- het zich verzetten tegen de actie,
- zich onthouden,
- medewerken...

Het is niet uitgesloten dat ingrijpen zelfs kan leiden tot nationalisatie van enkele of alle productiemiddelen. Dit doel noch de middelen zijn wezenlijk verwerpelijk...

Het meest waarschijnlijke is dat de marxisten de leiding zullen nemen bij dergelijke projecten. In dat geval moet de christen zijn medewerking verlenen voor zover zijn morele principes hem dat veroorloven, daarbij rekening houdend met zijn verplichting het verwerpelijke te voorkomen en het gemeenschappelijk welzijn te bevorderen.

Onder deze voorwaarden kan het zo worden dat in onderontwikkelde landen de strijd tussen groepen, die voorgeven structurele hervormingen na te streven niet blijft voortduren. Zonder halfheden, zonder overwinnaars of overwonnenen kunnen de christenen deelnemen aan de opbouw van een betere wereld, die hen een stap dichterbij hun ideaal van de universele liefde.

Bron:

Camilo Torres, *Revolutie: christelijke opdracht* (Utrecht/Antwerpen, 1969).

Dit boek bevat de geschriften van de priester-guerrillero. De titel is ontleend aan die van een van zijn essays. Zijn vriend en oud-leraar, prof. Fr. Houtart uit Leuven, schreef hierbij een inleiding.

Gespreksvragen bij 'Camilo Torres'

- Torres meent dat *'hervormende wijzigingen'* niets veranderen aan bestaande structuren doordat zij 'rekening houden met de belangen zowel van de bovenliggende als van de onderliggende klasse'. Vind je zijn positiekeuze juist?
- De maatschappelijke veranderingen die Torres voor ogen staan vereisen zijns inziens een gewelddadige revolutie. Zijn er eigenlijk wel vormen van maatschappelijk onrecht die het gebruik van geproportioneerd geweld rechtvaardigen?
- Als andere groeperingen (Torres noemt de marxisten) het initiatief tot opstandige actie tegen onrecht nemen, zijn er naar zijn overtuiging drie alternatieven: verzet tegen die actie, zich daarvan onthouden of er aan medewerken.

Met welke van de drie genoemde alternatieven voel jij je het meest verwant?
Op grond waarvan?

In hoeverre speelt in je keuze de doopsgezinde visie op geweldloosheid mee?

- Concreet: Hoe beoordeel je de keuze van Tanja Niemeyer die zich in Columbia bij de FARC heeft aangesloten om daar tegen onrecht te strijden?